Concept Beleidskader Buurtplatformrecht

Versie voor bestuurders stadsdelen, ter bespreking op 23 juni 2025

Inhoud

1. **Inleiding**
2. **Wat een buurtplatform is en de meerwaarde**
   - **2.1. De bedoeling**
   - **2.2. Wat is een buurtplatform?**
   - **2.3. Erkenning van een vaste waarde**
   - **2.4. Subsidiariteit**
   - **2.5. Legitimiteit en inclusiviteit**
   - **2.6. Integraliteit**
   - **2.7. Rol in participatie**
3. **Verkrijgen van de status buurtplatform**
4. **Agenderen en aanpakken van knelpunten in de samenwerking**
5. **Leren en ontwikkelen**
6. **Werkbudget & onafhankelijke ondersteuning**

1. Inleiding

Uit de toelichting van de participatieverordening:

Amsterdam kent een traditie van sterke bewonersorganisaties, ontstaan in de buurt zelf en met als doel om de buurt beter te maken. In veel buurten zijn deze (koepel)organisaties verbonden met elkaar in een netwerk, actief in de zogenaamde doe-democratie: samen organiseren ze concrete acties en activiteiten en zetten zij zich in om hun buurt te verbeteren. Deze netwerken noemen wij buurtplatformen. Ook ondernemers kunnen onderdeel uitmaken van een buurtplatform.

Bewonersorganisaties zijn van grote meerwaarde voor de stad. Omdat ze zorgen voor verbinding en gemeenschapskracht. Omdat ze vaak groepen bewoners weten te bereiken die minder bekend zijn met de gemeente en minder bekend zijn bij de gemeente. Omdat ze kunnen zorgen voor het bij elkaar brengen van kennis, ervaringen en wensen van de buurt. Omdat ze van nature integraal werken en leven, en zo de overheid helpen ‘ontkokeren’. Omdat ze maatwerk kunnen leveren. Omdat ze niet op winst en doelmatigheid zijn ingericht, maar op doeltreffendheid en werken vanuit liefde en verbinding.

Aangezien de logica van hoe de gemeente werkt nogal kan verschillen van die van de doe-democratie in een buurt -waar alle aspecten van het leven doorgaans samenkomen- komt het vaak voor dat bewonersgroepen veel van hun kostbare tijd besteden aan bijvoorbeeld

administratieve lasten en het aan tafel komen bij (de juiste afdeling binnen) de gemeente. Als samenwerking met de gemeente soepeler gaat, kunnen bewonerscollectieven meer impact maken in de buurt.

Vanuit de behoefte om beter samen te werken met de gemeente is daarom door bewonersorganisaties in 2020 een indringende oproep gedaan aan de gemeenteraad. Dit heeft geleid tot een proeftuin buurtplatformrecht in 2022 en 2023. De proeftuin is eind 2023 geëvalueerd[1]. Op basis van de resultaten van deze proeftuin is het buurtplatformrecht opgenomen in de participatieverordening, die in juni 2024 is vastgesteld door de gemeenteraad. Toen is ook een set spelregels vastgesteld en toegezegd om deze spelregels nog in de huidige raadsperiode om te vormen naar een beleidskader buurtplatformrecht dat de spelregels vervangt.

Het document dat u nu leest, is niet de laatste versie van het beleidskader buurtplatformrecht. Voorlopig blijven we samen experimenteren en leren en zal periodiek gekeken worden of dit beleidskader en/of de participatieverordening moeten worden aangevuld of aangepast.

2. Wat een buurtplatform is en de meerwaarde

2.1. De Bedoeling

Het doel van buurtplatformrecht is om zelforganisatie te versterken en bewonerscollectieven die verantwoordelijkheid nemen voor de verbetering en cohesie van de buurt aan te moedigen en ruggensteun te geven. Met de bedoeling sterkere gemeenschappen en buurten te helpen bouwen. Buurtcoalities zijn van intrinsieke waarde voor hun buurt door hun bijdrage aan, het sociale weefsel en vitaliteit in buurten. De betrokkenheid van buurtbewoners bij elkaar en hun buurt zorgt voor gemeenschapskracht en verbondenheid. Bewonerscoalities die ‘van onderop’ en met intrinsieke motivatie hun buurt mooier en leefbaarder maken, zijn een goede menselijke basis voor sterke groeiende gemeenschappen. Gemeenschappen die Amsterdam sterk maken en houden.

[1] zie *aanbiedingsbrief (evaluatie) door de coalitie van buurtplatformen*, en *evaluatieverslag! WOON proeftuin buurtplatformrecht inclusief kennisbank* inclusief bijlagen zoals geagendeerd in de commissie SED van 17 april 2024 Vergadering Raadscommissie Sociaal, Economische zaken en Democratisering 20-03-2024 Gemeente Amsterdam

Aan de wieg van het buurtplatformrecht stond –naast erkenning, inzet en gemeenschapskracht- een sterk verlangen naar betere samenwerking tussen bewonersgroepen en de gemeente. Bewonerscoalities willen serieus genomen worden als gesprekspartner en een meer gelijkwaardige samenwerking vanuit vertrouwen. Vertrouwen ontstaat en groeit door samen dingen te doen. Het buurtplatformrecht kan een basis vormen van vertrouwen waarop platformen en gemeente verder bouwen.

2.2 Wat is een buurtplatform?

Art 16.1 Een buurtplatform is een netwerk van samenwerkende actieve bewoners of organisaties in een buurt, dat a) is ontstaan vanuit initiatief van bewoners zelf; b) een wooncomplex overstijgt en fungeert als netwerkorganisatie in een buurt; c) zich richt op het samen verbeteren van de buurt door activiteiten te organiseren en problemen te agenderen; d) is aangesloten bij een netwerk van buurtplatformen in Amsterdam; e) geen ideologische of politieke doelstelling heeft; f) geen winstoogmerk heeft.

(Op deze criteria gaat hoofdstuk 3 nader in.)

Uit de toelichting van de participatieverordening:
Een buurtplatform geeft de gemeenschap in een buurt een stem (die kan ook meervoudig zijn) en een structuur om samen activiteiten te ondernemen. In elke buurt zijn er initiatieven van bewoners. Het buurtplatform zorgt voor verbinding daartussen, ondersteunt die, moedigt aan, initieert en helpt mee met de uitvoering. Door bijvoorbeeld communicatie in de buurt te verzorgen zoals een buurtkrant of een website, of door regelmatig bewonersbijeenkomsten te organiseren. Het buurtplatform organiseert het contact en de samenwerking tussen de buurt en verschillende wijkpartners die actief zijn in de buurt, waaronder de gemeente, maatschappelijke dienstverleners en woningcorporaties. Het buurtplatform biedt een centraal punt in de buurt om de

informatie die vanuit die organisaties komt te ordenen en bij te houden en waar nodig te organiseren dat de buurt daarop kan reageren. Het buurtplatform 'vertegenwoordigt' daarbij niet de hele buurt maar geeft een podium voor verschillende signalen uit de buurt, waaronder ook signalen die minder gehoord worden. Elk buurtplatform heeft hun eigen manier van werken en organiseren, maar zijn altijd transparant hierover richting de buurt en de gemeente en staan open voor alle buurtbewoners en organisaties die mee willen doen.

Een buurtplatform zet zich dus vanuit een koepelfunctie in voor de verbetering van de buurt. Een buurtplatform fungeert als netwerkorganisatie van buurtbewoners en -organisaties die willen samenwerken om de buurt te verbeteren en de cohesie te versterken, het verbindt en jaagt aan. Actie kan daar deel van uitmaken. Ook tegenmacht is de rol van buurtplatformen, want bij goede samenwerking hoort ook het ophalen van verschillende perspectieven en tegenspraak, vanzelfsprekend met respect en begrip voor elkaar. Een one-issue partij is daarentegen in de kern geen buurtplatform.

> *" Democratisch innoveren is niet alleen investeren in maatschappelijk meedenken en meedoen – zoals het polderbestuur er in Nederland het liefst naar kijkt – maar ook in maatschappelijk tegenspel en tegendruk. Het is niet verkeerd als democratische innovaties samenwerking en draagvlak in de beleidspraktijk generen, maar democratische innovaties alleen daarop richten schiet fundamenteel te kort. Democratische innovaties dragen als het goed is bij aan scheppende macht én remmende macht in het systeem, en daarmee aan het vermogen tot publiek leren." [1]*

Ter illustratie een citaat over innovatie, tegenspel en publiek leren (xxxbron)

2.3 Erkenning van een vaste waarde

Met erkenning en ondersteuning van een buurtplatform bevestigt en aanvaardt de gemeente een buurtplatform als vaste waarde in de buurt en benadrukt de wil om samen te werken en aan te sluiten bij het bewonersplatform.

Dat betekent elkaar kennen, elkaar opzoeken, elkaar niet verrassen. Het betekent ook dat het platform er vanuit mag gaan vaste samenwerkingspartner van de gemeente te zijn in het geval van nieuwe plannen of projecten, die hun buurt aangaan. De gemeente zal zoveel mogelijk gebruik maken van de infrastructuur die het buurtplatform biedt, bijvoorbeeld bij het organiseren van buurtbijeenkomsten of andere vormen van communicatie met de buurt. Erkend platform en gemeente kunnen er onderling op rekenen elkaar tijdig te informeren over relevante zaken. Met elk buurtplatform worden afspraken op maat gemaakt.

Een buurtplatform is een vaste gesprekspartner, wat nadrukkelijk iets anders is dan een beslispartner. Besluitvorming is en blijft een taak van de gemeente, platformen willen die taak niet overnemen. Wel willen ze in partnerschap samenwerken.

De gemeente erkent het buurtplatform als vaste en meer gelijkwaardige gesprekspartner bij het voorbereiden van besluiten en het uitvoeren van projecten in de buurt. Daarmee wordt ook het algemeen belang gediend, omdat plannen, beleid en uitvoering beter worden als bewoners erbij betrokken zijn en buurtplatformen daar een belangrijke rol bij kunnen spelen. Zo dragen ze –van onderop- ook bij de democratische legitimiteit van beleidsvorming en planvorming te versterken.
Gelijkwaardigheid betekent niet dat gemeente en platform dezelfde rol en positie hebben, wel dat zij in partnerschap en onderling vertrouwen werken aan het verbeteren van de buurten. Bij gelijkwaardige samenwerking gaat het erom dat -ongeacht verschillen in rol, positie of bevoegdheid- ieders bijdrage telt en dat er ruimte is voor wederzijds begrijpen, respect, dialoog en invloed. Naast de meerwaarde voor de stad van sterke groeiende gemeenschappen, vormen de infrastructuur van onderop en de invloed die bewoners zo kunnen hebben op hun eigen omgeving een voedingsbodem voor meer vertrouwen in de overheid en elkaar.

2.4 Subsidiariteit

Het buurtplatformrecht en de samenwerking die daarbij hoort gaat uit van het subsidiariteitsbeginsel. Dat betekent concreet dat de gemeente niet ongevraagd doet voor de buurt wat de buurt of het buurtplatform zelf kan en wil doen, of leren te doen. Want daar wordt een gemeenschap sterker van. De gemeente stimuleert, activeert en faciliteert buurtbewoners en het buurtplatform, en biedt het buurtplatform de ruimte om eigen initiatief te nemen in de buurt.

2.5 Legitimiteit en inclusiviteit

Uit de toelichting van de participatieverordening:

Buurtplatformen werken inclusief en in het belang van de buurt. Zij spannen zich in om andere relevante bewoners, ondernemers en buurtorganisaties te betrekken. Dit doen zij vanuit een intrinsieke motivatie om een bijdrage te leveren aan hun buurt. Zij hebben geen winstoogmerk en werken niet vanuit een bepaalde ideologische of politieke doelstelling.

Buurtplatformen krijgen vaak de vraag of ze wel representatief zijn, maar dat hoeven zij niet te zijn. Buurtplatformen zijn geen lid van de gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders; ze hebben geen bijzondere rol in de besluitvorming binnen de representatieve of beslis-democratie. Buurtplatformen houden zich bezig met de doe-democratie. Ze hebben als doel om collectief actief te zijn en samenwerking te organiseren tussen de mensen die de handen uit de mouwen steken om samen buurt en cohesie te verbeteren.

De legitimiteit van buurtplatformen ligt in het commons-domein[2], waarin groepen burgers samen eigenaarschap nemen en concrete resultaten boeken in de buurt en niet bij het vertegenwoordigende domein van de representatieve democratie.

Inclusief werken

Buurtplatformen staan open voor iedereen en spannen zich in om relevante bewoners, ondernemers en buurtorganisaties te betrekken of te ondersteunen. Inclusief werken heeft betrekking op een uitnodigende houding en processen. Dat betekent concreet dat je je best doet zoveel mogelijk mensen uit te nodigen en niet uit te sluiten en ook kunt laten zien hoe je dit aanpakt.

Als samenwerkingsverbanden op buurtniveau zijn buurtplatformen toegankelijk voor iedereen die iets doet voor de buurt en die kan en wil samenwerken om de buurt te verbeteren. Een gevarieerde samenstelling van het netwerk van actieve bewoners is belangrijk. Door zich in te spannen verschillende stemmen uit de buurt te laten horen, kan een buurtplatform buurtgenoten een stem geven.

Buurtplatformen hebben er zelf ook belang bij om inclusief te werken. Een zo groot mogelijke variatie aan perspectieven en verbinding met zoveel mogelijk buurtbewoners, ondernemers en organisaties in een buurt geeft initiatieven en acties in de buurt een grotere kans van slagen. “De gedachte is zelfs”, aldus deelnemers van de proeftuin, “dat dit niet als een verplichting zal worden gevoeld, maar dat het buurtplatform er blij mee zal zijn. Iedereen is welkom die wil bijdragen en fijn wil samenwerken. Van een buurtplatform mag worden verwacht dat het altijd manieren zoekt om nieuwe bewoners actief te maken voor de buurt. Tegelijkertijd is het prima dat er stakeholders in een buurt zijn die het liever alleen doen (…) De overheid is er ook voor hen, net al de overheid er is voor iedere individuele burger.”.

Als er nog nauwelijks bewoners zijn, wijken in aanbouw

Het kan voorkomen dat er in een (te ontwikkelen) gebied nog bijna geen bewoners zijn. Dan kan een kleine groep bewoners of omwonenden een buurtplatform worden als zij zich richten op de daarbij behorende doelstellingen. Net als andere buurtplatformen zal ook dit buurtplatform zich inspannen om in de loop van de tijd potentiële of nieuwe bewoners te betrekken. Als het gaat om een groot te ontwikkelen gebied waar zich nog buurten gaan vormen, is het denkbaar dat in de loop der tijd meer buurtplatformen ontstaan.

Stadsdeel overstijgende platformen

[2] De term Commons wordt gebruikt voor een gemeenschappelijk goed dat beheerd wordt door een groep mensen die hierover gezamenlijk afspraken maakt.

Soms komt het voor dat een buurtplatform met meer dan één stadsdeel te maken heeft. Ook dan blijft een gevarieerde samenstelling met bewoners uit deze verschillende stadsdelen een goed streven.

2.6 Integraliteit

Kenmerkend voor een buurtplatform is dat deze zich richt op de eigen leefomgeving. De buurt is wat alle bewoners en organisaties in het platform gemeen hebben. Die geografische plek is het bestaansrecht van het buurtplatform. En dat betekent dat het hele leven daarbij langs kan komen. Het leven in de buurt is waar meerdere thema's en beleidsvelden samenkomen. Het gaat buurtplatformen juist om de bundeling van energie in de buurt om de gemeenschapskracht te versterken. Zij vervullen daarbij een koepelfunctie die zonder buurtplatform zou ontbreken.

Een thematisch netwerk of een zogenaamd *one-issue* groep kan zich een platform noemen, maar dat is iets anders dan de status van *buurt*platform onder de participatieverordening. Dit soort belangengroepen kunnen wel onderdeel uitmaken van een meerstemmig buurtplatform, maar er niet één zijn. Een thematisch netwerk kan wel doorgroeien naar een koepelfunctie voor de buurt (meer hierover in hoofdstuk 3).

Uit de toelichting van de participatieverordening:
Erkende buurtplatformen zijn zeker niet de enige bewonersnetwerken waar de gemeente mee samenwerkt, maar wel de netwerken waarmee de gemeente in ieder geval samenwerkingsafspraken vastlegt.

Uiteraard zijn ook thema-netwerken en andere maatschappelijke initiatieven belangrijke en gewaardeerde gesprekspartners van de gemeente. Alle bewoners en netwerken die zich actief inzetten zijn waardevol. Kenmerkend voor de positie van het buurtplatform is de integrale koepelfunctie en bredere netwerkfunctie voor de buurt, maar het is niet zo dat het buurtplatform daarmee waardevoller is dan andere netwerken.

Voorbeelden noemen: Over mogelijke structuren van bpf; van organisatie in werkgroepen, thematische groepjes die zich juist met dat thema wil bezighouden, of voorbeeld van actieve groepjes per kleiner deelbuurtje. En bijv. bundeling van alle bewonerscie's in een buurt, zegt de coalitie.

Ook toevoegen: Voorbeelden van buurtplatformen + benoemen dat platformen onderling zich naast stedelijk ook op stadsdeelniveau kunnen organiseren plus voorbeelden

"Elk buurtplatform heeft hun eigen manier van werken en organiseren, maar is altijd transparant hierover richting de buurt en de gemeente en staan open voor alle buurtbewoners en -organisaties die mee willen doen."

"In elke buurt zijn er initiatieven van bewoners. Het buurtplatform zorgt voor verbinding daartussen, ondersteunt die, moedigt aan, initieert en helpt mee met de uitvoering. Door bijvoorbeeld communicatie in de buurt te verzorgen zoals een buurtkrant of een website, of door regelmatig bewonersbijeenkomsten te organiseren"

2.6 Rol buurtplatformen in participatie bij bestaande en nieuwe projecten in de buurt

Het buurtplatform is gesprekspartner van de gemeente bij burgerparticipatie. De insteek is te werken vanuit samenspraak, op een manier die helpend is voor het participatieproces en waar mogelijk versterkend voor buurtontwikkelproces en buurtplatform. Denk dan bijvoorbeeld aan het koppelen van het buurtplatform aan partijen die nog niet bekend waren met het buurtplatform of het uitvoeren van (een deel van) de burgerparticipatie door het buurtplatform. Het buurtplatform kan mensen betrekken die door de gemeente nog niet bereikt worden en ook aan dossiervorming doen. Zo ontstaat een soort historisch archief, de geschiedenis van het leven in een buurt, dat handig is voor nieuwe ambtenaren of externen (er doen zich regelmatig wisselingen voor).

De eindverantwoordelijkheid van burgerparticipatie ligt altijd bij de gemeente, vanuit haar vertegenwoordigende en besluitvormende rol. Buurtplatformen kunnen wel een rol krijgen in de uitvoering hiervan, uitgaande van het subsidiariteitsbeginsel.

Buurtplatformen hebben een belangrijke adviesfunctie voor de gemeente bij het opstarten en uitvoeren van projecten en bij opstellen van nieuw beleid of de toetsing en monitoring ervan. Buurtplatformen worden om advies gevraagd over een passende aanpak van de participatie. Zo wordt kennis van buurtplatformen vooraf benut voor het maken van een passend participatieplan. In deze samenwerking is het van belang om steeds helder en transparant te zijn over de ruimte die er is voor bewoners voor participatie. Het betreft hier alleen de gemeentelijke participatieplannen, niet de plannen van externe partijen, al kan de gemeente dit wel stimuleren.
Een buurtplatform kan er ook altijd voor kiezen om geen advies uit te brengen. Daar kunnen allerlei redenen voor zijn en gezien de goede samenwerking met de gemeente zal de afweging die daaraan voorafgaat onderwerp van gesprek zijn tussen buurtplatform en de betreffende contactperso(o)n(en) van de gemeente.

Een uitstapje: Overheidsparticipatie & Buurtrechten

Buurtplatformen versterken de buurtkracht en zorgen voor eigenaarschap. Dit versterkt ook de behoefte aan meer invloed op ontwikkelingen in de buurt dan meestal geboden wordt bij burgerparticipatie. Het kan dan ook zo zijn dat een buurtplatform zelf initiatief neemt voor ontwikkelingen in een buurt. In dat geval wordt de gemeente gevraagd om het initiatief te ondersteunen. Dit noemen we overheidsparticipatie: de gemeente neemt deel in het initiatief van bewoners. Naast buurtplatformen kunnen individuele bewoners dat ook. Hiervoor bestaan in Amsterdam de buurtrechten. Voor de buurtrechten bestaat een apart beleidskader [**link**]. Een buurtplatform heeft daarin dezelfde positie als elke andere bewoner.

3. Verkrijgen van de status buurtplatform

16.2 Het college erkent op aanvraag een buurtplatform indien is voldaan aan de voorwaarden in het eerste lid, tenzij zwaarwegende redenen zich hiertegen verzetten, voor een periode van maximaal vier jaar.

Uit de toelichting van de participatieverordening:
Een buurtplatform kan een aanvraag doen bij het college om als zodanig erkend te worden. Wanneer het platform voldoet aan de criteria zoals die zijn beschreven in artikel 16, eerste lid die hierboven nader zijn toegelicht, ontvangt het platform deze erkenning, tenzij het college zwaarwegende redenen heeft om het platform niet te erkennen. Het college zal dit in voorkomende gevallen schriftelijk toelichten. De erkenning vindt plaats voor een periode van maximaal 4 jaar en kan daarna opnieuw worden aangevraagd.

Stappen van erkenning:

1. Lid worden van de Coalitie van Buurtplatformen
2. Aanvraag doen voor erkenning
3. Besluitvorming / erkenning
4. Maken van samenwerkingsafspraken.

Elke groep actieve bewoners kan zich bij de gemeente melden om voor hun buurt de status van buurtplatform te verkrijgen. Dit kunnen zij doen door een mail te sturen naar 5.1, 2, i @amsterdam.nl, met een toelichting (in schrift of video) waarom zij aan de in de participatieverordening gestelde criteria voldoen.

De aanvraag komt dan terecht bij het tussenteam, dat de aanvraag doorgeleidt naar de 5.1, 2, e van het betreffende stadsdeel (of stadsdelen). De

5.1, 2, e heeft de regie bij het erkenningsproces en stelt in - samenspraak met gebiedsteam - ambtelijk adviesteam samen.

De coalitie van buurtplatformen kan aspirant-platformen begeleiden in hun aanvraag, of 'jonge' buurtcoalities ondersteunen bij het groeien naar volwaardig buurtplatform. Ook kan de coalitie van buurtplatformen worden gevraagd om een advies te geven aan het college/DB over of een initiatief passend is als buurtplatform.

Formeel wijst het college van B&W de status toe aan een aspirant-buurtplatform en legt dit besluit ter advisering voor aan de stadsdeelcommissie. Het college heeft de erkenning van buurtplatformen gemandateerd aan de dagelijks besturen van de stadsdelen/de bestuurscommissie. Dat betekent dat het college de erkenningsaanvragen wel te zien krijgt, maar dat de stadsdelen uiteindelijk de erkenning verlenen. De erkenning gebeurt op basis van de kenmerken van een buurtplatform, zoals genoemd in de verordening in artikel 16, eerste lid. Er worden geen aanvullende criteria vastgesteld om te bepalen of een netwerk de status van een buurtplatform kan krijgen.

De gemeente houdt de actuele status en de reikwijdte (buurtgrenzen) van alle buurtplatformen bij in een openbaar toegankelijk register.

In principe kan er maar één buurtplatform per buurt actief zijn. Bij overlap van meerdere aspirant buurtplatformen, of zich gedurende de vier jaar een nieuw platform meldt, is het zaak om in eerste instantie te proberen samenwerking te vinden. De nadruk van buurtplatformen ligt op gemeenschap bouwen in plaats van individualistisch leven in de stad. Wezenlijk is een inclusieve houding en gedrag, waarin samenwerking leidend is.

Wanneer dit toch niet vanzelf lukt, is het belangrijk hier het gesprek over te voeren en naar oplossingen te zoeken. De gemeente kan hier een ondersteunende rol in spelen. Wanneer er alsnog meerdere gegadigden zijn voor de rol van buurtplatform, neemt het college hier een besluit over. Ook de bevoegdheid voor het nemen van dit besluit is gemandateerd naar de dagelijks besturen van de stadsdelen.

3.1. Criteria

De criteria in de participatieverordening voor erkenning van buurtplatformen zijn beknopt gehouden, om meer recht te doen aan bedoeling en maatwerk. Het is de bedoeling samen een relatie op te bouwen, wat betekent dat je welwillend met elkaar in gesprek verkent of het aspirant buurtplatform voldoet aan de criteria. Zowel gemeente als aspirant buurtplatform stelt zich open op en gaat uit van het positieve. De ervaring leert dat er soms toch behoefte is aan meer verduidelijking van de criteria. Hieronder volgt daarom iets meer toelichting per criterium uit de verordening,:

Een buurtplatform is een netwerk van samenwerkende actieve bewoners of organisaties in een buurt, dat:

a. is ontstaan vanuit initiatief van bewoners zelf;

Voor de erkenning wordt gekeken naar de historische ontstaansgeschiedenis van het aspirant buurtplatform.

b. een wooncomplex overstijgt en fungeert als netwerkorganisatie in een buurt;

Voor de erkenning is het belangrijk dat het buurtplatform als een netwerkorganisatie functioneert in de buurt. Met netwerkorganisatie bedoelen we een (al dan niet informele) organisatie met een koepelfunctie, die verschillende netwerken in de buurt verenigt. Dit kunnen zowel individuele bewoners, als bewonersgroepen, als buurtverenigingen/stichtingen en partners in de wijk zijn. Het 'bereik' van een buurtplatform is dan ook groter dan dat van een bewonerscommissie of VVE.

In een gesprek kunnen voorbeelden de revue passeren van activiteiten die het platform heeft georganiseerd, buurtbijeenkomsten en foto's daarvan, verbindingen die het platform heeft gelegd, stakeholders waar het platform contact mee onderhoudt.

Voor erkenning als buurtplatform is leidend dat een aspirant buurtplatform de koepelfunctie voor buurtpartners wil vervullen en open staat voor meerdere thema's en samenwerking met anderen. Het is dus denkbaar dat een platform in beginsel de focus heeft op slechts één of twee thema's en zich gaandeweg uitbreidt tot een buurtplatform. Thematische platformen die geïnteresseerd zijn om door te groeien naar een buurtplatform zijn welkom om zich alvast aan te sluiten bij de coalitie van buurtplatformen, om kennis en ervaringen uit te wisselen met andere buurtplatformen in de stad en van elkaar te leren.

c. zich richt op het samen verbeteren van de buurt door activiteiten te organiseren en problemen te agenderen;

Voor de erkenning gaat het erom hoe het aspirant buurtplatform samen met de buurt invulling heeft gegeven aan de doe-democratie. Het problemen agenderen gaat over het geven van een (meervoudige) stem aan de buurt, weten wat er speelt in de buurt de buurt en gemeente hierover te informeren.

d. is aangesloten bij een netwerk van buurtplatformen in Amsterdam;

Aansluiten kan door op de website www.buurtplatformenamsterdam.nl de knop 'join us' aan te klikken en het formulier in te vullen.

De coalitie van buurtplatformen bepaalt zelf wat ervoor nodig is om als buurtplatform volwaardig lid te zijn, en dus aan deze voorwaarde voor erkenning te voldoen. De coalitie maakt altijd transparant welke criteria zij hanteren. De coalitie werkt ook met aspirant-lidmaatschap, wanneer een aspirant-buurtplatform nog tijd nodig heeft om zich te ontwikkelen totdat het zin heeft om een aanvraag voor erkenning te doen.

Door zich aan te sluiten bij de stedelijke coalitie van buurten ontstaat ook weer verbinding van buurtplatformen in een groter netwerk. In de coalitie leren buurtplatformen van elkaar en ondersteunen elkaar op allerlei manieren. Zo kunnen netwerken zich versterken en kan een steeds groter groeiend netwerk van netwerken ontstaan.

e. geen ideologische of politieke doelstelling heeft;

Bewoners en bewonersgroepen die ideologische of politieke doelstellingen hebben kunnen vanzelfsprekend deel uitmaken van een buurtplatform. Het buurtplatform zelf kan echter geen 'one-issue' partij zijn, maar heeft doelstellingen die passen bij de hierboven verwoorde bedoeling van het buurtplatformrecht en bijbehorende waarden.

f. geen winstoogmerk heeft;

Net als onder e kan het doel van een buurtplatform ook niet het maken van winst zijn, omdat dat de beoogde doelstellingen en waarden alleen maar zou tegenwerken. Dit betekent niet dat (leden van) het buurtplatform nooit betaald kan worden voor diensten.

3.2. Buurtgrenzen

Een buurt is een zorggebied waar een netwerk voor wil zorgen. De buurtgrenzen waar binnen een platform actief is, bepaalt het buurtplatform zelf. Deze zijn vanuit buurtlogica gekozen, maar kunnen niet overlappen met begrenzingen van andere buurtplatformen. Het kan dus een kleine buurt zijn, of over stadsdeelgrenzen heengaan. De grenzen van een buurtplatform zijn niet doorslaggevend voor het zijn van een buurtplatform, dat wordt bepaald door de doelen en beoordeeld op basis van de criteria.

4. Over Samenwerken, organiseren en escaleren

4.1. Buurtplatformen hebben een eigen manier van werken en organiseren

Een buurtplatform kan haar manier van werken en organiseren zo inrichten dat ze denkt het maximale resultaat voor de buurt te bewerkstelligen. Dat kan anders zijn dan de gemeente zou doen. Het buurtplatform is open en transparant over werkwijze en organisatiestructuur, naar buurtbewoners, wijkpartners en de gemeente. Zo hoeven de verschillen in logica en organisatie geen probleem te vormen.

Er zijn soms zorgen over onafhankelijkheid van een buurtplatform, en de mogelijkheid tot het laten horen van tegenspraak, wanneer er sprake is van ondersteunende financiering door de gemeente. Het is goed om te weten dat hierin een parallel is te trekken met andere (mede) door de gemeente betaalde partijen in de stad, die ook de expliciete rol hebben het reilen en zeilen van de gemeente kritisch te volgen en van tegenspraak te voorzien, zoals

bijvoorbeeld stichting !Woon, de rekenkamer, de ombudsman en de adviesraad participatiewet/Cliëntenbelang Amsterdam.

4.2. Coalitie van buurtplatformen

Uit de toelichting in de participatieverordening:

De buurtplatformen in Amsterdam zijn verenigd in de coalitie van buurtplatformen. Dit netwerk heeft als doel het uitwisselen van kennis en informatie, onderling en met de gemeente en het versterken van het werken met buurtplatformen. Ook geldt deze coalitie als kweekvijver voor nieuwe platformen.

In de coalitie van buurtplatformen zijn alle actieve buurtplatformen vertegenwoordigd. De coalitie helpt bij het onderling verbinden van de buurtplatformen in een netwerk. Per stadsdeel kunnen leden van de coalitie zich bundelen in zogenaamde afdelingen, die bijvoorbeeld al bestaat in Zuidoost.

Buurtplatformen leren van elkaar, en ondersteunen elkaar op allerlei manieren. Samen met het ambtelijke tussenteam wordt gewerkt aan het uitwisselen van kennis en informatie en het versterken van de samenwerking met buurtplatformen.

Ook geldt deze coalitie als kweekvijver voor nieuwe buurtplatformen. Buurtplatformen hoeven dus niet erkend te zijn om deel te kunnen nemen aan de coalitie van buurtplatformen. Het omgekeerde is wel het geval: om erkenning te verkrijgen, moet een platform meedoen aan de coalitie van buurtplatformen.

4.3. Eerste aanspreekpunt bij de gemeente

Buurtplatformen krijgen een eerste contactpersoon, die een goede relatie onderhoudt met het buurtplatform. Afhankelijk van de situatie kan het de gebiedsmakelaar zijn, of bijvoorbeeld een omgevingsmanager of een projectmanager vanuit gebiedsontwikkeling. Naast deze vaste contactpersoon is er ook contact en samenwerking met andere betrokkenen binnen de gemeente. Het is daarbij belangrijk om elkaar hier wederzijds goed over te informeren, zodat er geen misverstanden ontstaan.

De contactpersonen namens gemeente en buurtplatform spannen zich in om:

- Een goed contact op te bouwen en samen aan het werk te zijn voor de buurt
- Relevante informatie zowel gevraagd als proactief te delen
- Relevante netwerkcontacten te delen
- Elkaars ambassadeur te zijn en elkaar te versterken
- Te zorgen voor korte communicatielijnen en elkaar niet te verrassen

Van alle betrokken ambtenaren en afdelingen die iets in de buurt gaan doen, wordt verwacht dat zij het buurtplatform benaderen en betrekken bij projecten en gemeentelijke initiatieven die betrekking hebben op de met het buurtplatform gemaakte samenwerkingsafspraken.
De gemeente stimuleert andere wijkpartners (bijvoorbeeld woningcorporaties) om op een vergelijkbare manier samen te werken met de platformen zoals de gemeente dat doet. Dit is niet af te dwingen via de verordening, maar de gemeente zal hier bij haar partners wel op aandringen en actief verwijzen naar het betreffende buurtplatform.

Het is aan te bevelen om met een afgesproken regelmaat de effectiviteit van de samenwerking te bespreken en elkaar van feedback te voorzien. In buurten waar veel speelt, is het ook voor de gemeente intern zaak om elkaar onderling goed op de hoogte te houden van ontwikkelingen en contacten, zodat de gemeente daadwerkelijk 'als één gezicht naar buiten treedt' en zelf ook oog houdt voor integraliteit.

4.4. Het Tussenteam

Om het werken met buurtplatformen verder te ontwikkelen, kennis uit te wisselen en een register van buurtplatformen bij te houden is een ambtelijk tussenteam actief. Dit team bestaat uit verschillende ambtenaren die ervaring hebben met het werken met bewoners(groepen). Het tussenteam is er ook voor ondersteuning bij dilemma's of om vastgelopen samenwerking vlot te trekken.

4.5. Maken van de Samenwerkingsafspraken

16.2 Het college maakt schriftelijke afspraken met een erkend buurtplatform over samenwerking gericht op activiteiten in de buurt waar het buurtplatform actief is.

16.3 De afspraken bevatten minimaal:

a een contactpersoon of contactpersonen vanuit de gemeente en het platform;
b de frequentie van overleg tussen de contactpersonen;
c belangrijkste aandachtspunten van het buurtplatform en waarop gemeente en platform samenwerken;
d vorm van de samenwerking;
e communicatie en transparantie;
f ondersteuning en middelen;
g stappen die gezet worden bij verschil van inzicht of conflict.

Uit de toelichting in de participatieverordening:

De afspraken hebben als doel om prettig en effectief met elkaar samen te kunnen werken, zodat de kennis en het netwerk van het buurtplatform kan worden ingezet voor beter passend beleid en uitvoering in de buurt. Met deze afspraken erkent de gemeente de buurtplatformen als vaste waarde in de buurt en geeft hun het recht om zich het buurtplatform te noemen en de koepelfunctie in te vullen vanuit de buurt.

De samenwerkingsafspraken kunnen verschillen per buurt; geen buurt is hetzelfde, bewoners kunnen verschillend georganiseerd zijn en elke buurt heeft andere uitdagingen. Om tot effectieve samenwerking te kunnen komen, moeten de samenwerkingsafspraken minimaal afspraken bevatten over:

1. Wie is het aanspreekpunt is voor het buurtplatform binnen de gemeente? Bij voorkeur is dat een ambtenaar die bekend is bij het buurtplatform, een coördinerende rol heeft in de wijk en ambassadeur van het buurtplatform kan zijn in de gemeentelijke organisatie. In veel buurten zal dit de gebiedsmakelaar zijn, maar soms is het ook bijvoorbeeld een omgevingsmanager of project manager. De contactpersoon kan het buurtplatform ook helpen zich te versterken en te verbreden. Dat er een aanspreekpunt is, betekent niet dat het platform niet met andere ambtenaren contact heeft. In de praktijk zal het platform voor verschillende onderwerpen verschillende contactpersonen hebben.
2. Hoe vaak het buurtplatform overlegt met de contactpersoon, of en in welke vorm het buurtplatform contact onderhoudt met het dagelijks bestuur van het stadsdeel.
3. Welke onderwerpen belangrijk zijn om aandacht voor te hebben en met elkaar te bespreken. Dit verschilt per buurt en buurtplatform.
4. Welke vorm de samenwerking heeft, dit kan verschillen per onderwerp in de buurt. Een buurtplatform kan bijvoorbeeld in cocreatie meehelpen om een oplossing te vinden voor een probleem in de buurt, actief deelnemer zijn in een activiteit van de gemeente of als klankbord dienen voor een project in de buurt.
5. Hoe de gemeente en het platform richting de buurt communiceren over de samenwerking en de resultaten daarvan. Goede afspraken hierover hebben als doel om te voorkomen dat de gemeente en het buurtplatform elkaar verrassen in berichten naar de buurt, bijvoorbeeld wanneer zij het niet eens zijn met elkaar.
6. Ondersteuning van het buurtplatform door middel van geld of hulp en kennis. Elk buurtplatform heeft een budget nodig om te kunnen bestaan. Bijvoorbeeld om ruimtes te huren in het buurthuis voor vergaderingen, communicatiemiddelen te maken en te drukken, activiteiten te organiseren om te ontmoeten en te verbinden en voor administratie en verslaglegging. Allereerst hebben buurtplatformen eigen middelen, vanuit buurtgemeenschappen zelf. Dit geeft de beste onafhankelijke positie. Maar soms is daarnaast nog iets extra's nodig. Dit kan ook ondersteuning in andere vormen zijn en zich bijvoorbeeld richten op de ontwikkeling van kennis en vaardigheden, of bijvoorbeeld hulp bij administratieve verplichtingen.
7. Hoe we met elkaar omgaan als het buurtplatform en de gemeente het niet eens zijn met elkaar; Bij wie het geschil dan wordt neergelegd; en wie er dan zorgt voor een oplossing; En wanneer de samenwerking ontbonden wordt wanneer platform en gemeente er niet uitkomen;

De samenwerkingsafspraken gelden voor de hele gemeentelijke organisatie. Dat betekent dat het buurtplatform ervan uit mag gaan dat de samenwerkingsafspraken altijd gelden, ongeacht met welke afdeling van de gemeente zij te maken hebben. Wanneer er specifiek zaken van een bepaalde directie worden opgenomen, dan moet deze directie ook aan tafel zitten bij het maken van de afspraken. Dat betekent ook dat goede communicatie binnen de gemeente en tussen afdelingen onderling noodzakelijk is. Het spreekt vanzelf dat een succesvolle samenwerking altijd afhangt van de inzet en welwillendheid van zowel de gemeente als het buurtplatform.

Niet alleen het document met samenwerkingsafspraken is belangrijk, vooral het proces om tot die afspraken te komen. Omdat iedere buurt verschillend is, vraagt dit maatwerk. De samenwerkingsafspraken worden opgesteld door in ieder geval de eerste contactpersoon vanuit de gemeente en de eerste contactpersoon vanuit het buurtplatform. Afhankelijk van wat er speelt in de buurt beslissen betrokkenen wie er nodig zijn voor een gesprek over doelen en de manier van samenwerken. Zowel buurtplatform als gemeente bepalen hiervoor de eigen delegatie. Het is de bedoeling dat dit proces kort en krachtig is en focust op (het opbouwen en) versterken van de samenwerkingsrelatie. Daar past geen zwaar zakelijk onderhandelingsproces bij.

De samenwerkingsafspraken worden ondertekend door het buurtplatform en de dagelijks besturen van de stadsdelen en zijn gedurende de loopperiode van vier jaar de basis van de samenwerking.

Als de afspraken gemaakt zijn en op schrift staan, is het belangrijk regelmatig met elkaar de samenwerking te evalueren en eventueel afspraken en doelen of samenwerkpartijen bij te stellen.

Het tussenteam zorgt, in samenwerking met de coalitie van buurtplatformen, voor een format dat als basis voor de samenwerkingsafspraken kan dienen, en voor voorbeelden van afspraken die gemaakt kunnen worden. Het format biedt slechts een basis, waar van afgeweken kan worden, mits alle in de verordening genoemde punten opgenomen zijn. De coalitie van buurtplatformen zorgt voor een ‘tips&tricks-document’ op basis van de ervaringen.

4.6. Agenderen en aanpakken van knelpunten in de samenwerking

Uit de toelichting in de verordening: Een succesvolle samenwerking hangt altijd af van de inzet van zowel gemeente als platform om samen aan goede en passende samenwerkingsafspraken te werken. De gemeente zal zich hiervoor inzetten, en verwacht dit ook van de platformen. In het uiterste geval kan de gemeente de erkenning intrekken. Het platform krijgt altijd eerst de kans om verbeteringen door te voeren.

Bij sterke samenwerkingsrelaties op gebieds- en projectniveau hoort ook de houding om zoveel mogelijk knelpunten lokaal te agenderen. Deze worden in de regel opgepakt en opgelost via de vaste contacten tussen buurtplatform en gemeente, op dezelfde manier zoals dat ook gebeurt bij signalen en input van (andere) actieve buurtbewoners en maatschappelijke initiatieven.

Om buurtplatformen goed te positioneren wordt met elk platform op stadsdeelniveau minimaal 1x per halfjaar een overleg georganiseerd met een lid van het ambtelijk management van het stadsdeel, om de samenwerking goed door te spreken en vraagstukken die spelen op te lossen of vlot te trekken. Al doende groeit de kennis van en begrip voor elkaars perspectieven, positie en (on)mogelijkheden. Deze manier van werken geeft de buurtplatformen ook de positie om de gemeente te voorzien van continue feedback vanuit de leefwereld.

Al naar gelang wat er speelt kunnen voor dit gesprek ook andere diensten nodig zijn. Afhankelijk van de inhoud en de context van de knelpunten, worden vastgelopen kwesties via ambtelijke lijnen met het ambtelijk management vlot getrokken of via het bevoegd bestuursorgaan.
De structuur, vorm en opzet van het overleg is vrij en wordt afhankelijk van de lokale situatie in het stadsdeel (welke buurtplatformen, focus en aantal) en op basis van de wensen van de betrokken platformen ingeregeld.

Bij knelpunten en escalaties in de samenwerking met buurtplatformen (niet zijnde inhoudelijke knelpunten) kan het tussenteam worden ingeschakeld als mediator en facilitator. In uiterste gevallen kan de hulp worden ingeroepen van het ambtelijk lid van het gemeentelijk management team (GMT) dat verantwoordelijk is voor democratisering en participatie.

De bovenstaande punten betekenen niet dat altijd overal consensus over moet zijn. Ook waar sprake is van verschillende perspectieven, belangen en keuzes, kan een goede samenwerkingsrelatie zijn vruchten afwerpen. Zoals eerder gezegd: besluitvorming is en blijft een taak van de gemeente. En samenwerking is mensenwerk. De intentie is om samen te zoeken naar de beste oplossingen voor de buurt, maar uiteindelijk kan de gemeente een ander besluit nemen dan het platform wenst. Wel gebeurt dit altijd transparant en beargumenteerd.

16.4 Het college kan de erkenning als buurplatform en de samen werkingsafspraken schorsen indien het buurtplatform:
a. niet meer voldoet aan de in het eerste lid gestelde eisen;
b. de afspraken niet of niet volledig nakomt, of;
c. naar het oordeel van het college om een andere reden niet functioneert.

16.6 In geval van een schorsing als bedoeld in het vijfde lid worden afspraken gemaakt over de termijn waarbinnen de reden van schorsing wordt hersteld. Mocht binnen de gestelde termijn niet voldoende verbetering plaatsvinden, dan kan het college besluiten de erkenning in te trekken en de samenwerkingsafspraken op te zeggen.

Wanneer er gedurende de periode van vier jaar diverse signalen van meerdere partijen (van binnen de gemeentelijke organisatie, van wijkpartners of vanuit de buurt) binnenkomen over het niet naar behoren functioneren van een buurtplatform dan kan in een uiterst geval de status van het buurtplatform worden opgeheven. Hiervoor ontwikkelen een exit-strategie met vooraf gedefinieerde escalatielijnen en sancties.

5. Leren en ontwikkelen

Het buurtplatformrecht en de samenwerking tussen buurtplatformen en gemeente staat nog in de kinderschoenen en is niet in beton gegoten. In de praktijk doen we ervaringen op waarvan we leren over wat wel en niet werkt. Deze ervaringen verwerken we in jaarlijkse evaluaties van de participatieverordening en zo nodig passen we de verordening en het beleidskader hierop aan. Naast deze juridische werkelijkheid werken we aan verbetering van competenties en het versterken van kundigheid op het gebied van deze nieuwe manieren van samenwerken in de buurt.

6. Werkbudget & onafhankelijke ondersteuning

Op dit moment zijn er alleen tijdelijke middelen beschikbaar tot en met 2026. De tijdelijke middelen zijn inzetbaar voor het vervullen van de koepelfunctie per buurt en het vormgeven van de samenwerking op het niveau van de stedelijke coalitie van buurtplatformen. Zolang er geen structurele middelen beschikbaar zijn, wordt hierover niets opgenomen in het beleidskader.

Enkele quotes opnemen uit de proeftuin ter illustratie

"De gemeente vraagt zich vaak af: als ik met bewoners wil praten, met wie moet ik dan praten? Praten met de per buurt georganiseerde actieve bewoners lost een belangrijk deel van dat vraagstuk op. Dat vraagt wel dat dat die bewoners voor het buurtbelang opkomen in plaats van voor het eigen belang, zo actief zijn zodat ze de verschillend belangen kennen en vooral een stem geven aan wie je te weinig hoort of ziet. Het is niet dat de gemeente alleen met dit platform spreekt. Er altijd een veelheid aan actoren en stakeholders in een wijk. Maar men gaat er niet aan voorbij en betrekt in ieder geval het buurtplatform overal bij en steunt het in haar rol als netwerk koepel van de buurt te fungeren"

Toevoegen van enkele quotes uit relevante en actuele Nederlandstalige wetenschappelijke publicaties die context geven aan het ontstaan en betekenis van buurtplatformen.